

Arka plan bilgisi/SSS

Açık Kültürel Mirasa İlişkin Bir Tavsiye Kararına Doğru (TAROCH)

! TAROCH nedir?

TAROCH'un açılımı Towards a Recommendation on Open Cultural Heritage'dır ve Türkçe'ye "Açık Kültürel Mirasa İlişkin Bir Tavsiye Kararına Doğru" şeklinde çevrilmiştir. 2024 yılında başlatılan, küresel ve topluluk liderliğinde yürütülen bu girişim, Creative Commons tarafından yönetilmektedir. Misyonu, UNESCO Üye Devletlerini, kültürel mirasın paylaşılması ve kullanılmasına yönelik farklı idari mekanizmalara saygı gösterirken, kamu malı kültürel mirasa açık erişimi destekleyen, uluslararası bir standart belirleme aracını benimsemeye teşvik etmektir.

! TAROCH'un üyeleri kimlerdir?

TAROCH, 32 ülkede 60'tan fazla üyeyi bir araya getirerek TAROCH Koalisyonu'nu oluşturmaktadır. Bu Koalisyon, gerçek çözümlerin her gün erişim engelleriyle karşılaşanlardan gelmesi gerektiğine inanan bir dayanışma ağıdır. Her üye bir [Taahhüt Beyanı](#) imzalar. Bu Taahhüt Beyanı, açık çözümlerin gücüne ve kültürel mirasa adil erişim için ortak bir vizyona olan inançlarını teyit etmektedir.

! TAROCH neyi başarmayı hedefliyor?

Koalisyonun hedefi, uluslararası bir Tavsiye Kararı geliştirmek amacıyla Açık Miras Bildirisinin UNESCO tarafından resmi değerlendirmeye alınmasını sağlamaktır. UNESCO Tavsiye Kararı, küresel normları belirleyen, hükümetler ve kurumlar için pratik rehberlik sağlayan güçlü ancak bağlayıcı olmayan bir araçtır.

Kabul edilmesi halinde, dijital çağda kültürel mirasa erişimin bir insan hakkı olduğunu teyit ederek, kurumların açık ve etik paylaşım uygulamalarını benimsemelerine yardımcı olabilir, uluslararası iş birliğini teşvik edebilir ve küresel erişim zorluklarının yarattığı boşluğu azaltabilir.

! Açık Miras Bildirisi nedir?

Açık Miras Bildirisi, Koalisyonun temel çıktısıdır ve Koalisyon üyeleri tarafından hazırlanan değer temelli bir tekliftir. UNESCO görüşmeleri için bir başlangıç noktası niteliğindedir. Güçlendirme, özgürlük ve demokrasi,

Stanisław Chlebowski'nin [Doğu Manzarası eseri](#). Kamu malı. Balon eklenerek düzenlenmiş hali. [Kraków Ulusal Müzesi](#) aracılığıyla, Wikimedia Commons üzerinden.

Bu belgenin metni, Creative Commons tarafından [CC BY 4.0](#) lisansı altında yayımlanmıştır.

çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık, adalet ve topluluk gibi ortak değerleri ortaya koymaktadır. Ayrıca iş birliği, denge, şeffaflık, sürdürülebilirlik ve saygı ilkelerini de vurgulamaktadır.

Bildiri, kültürel mirasa erişimin önündeki 17 temel engeli tanımlamaktadır. Her birine “Katılıyoruz...” şeklinde verilen yanıtlarla alınan pozisyon, sorun özetleri ve çözümler sunulmuştur. Bildirinin amacı, UNESCO’nun misyonu ile uyumlu olarak bilgi paylaşımını, kültürel hakları ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek ve kültürel miras kurumlarına açık ve etik uygulamaları benimsemeleri konusunda rehberlik etmektir.

! Bu çalışma neden önemli ve neden şimdi?

Kültürel mirasa erişim temel bir insan hakkıdır ve kapsayıcı, bilgi temelli toplumların temel taşıdır. Ancak hatalı hukuki talepler, teknolojinin yanlış kullanımı ve ekonomik engeller nedeniyle - özellikle de toplumların değişimi sağlayacak kaynaklardan yoksun olduğu durumlarda - bu mirasın büyük bir kısmı kilitli kalmakta ve erişime kapalıdır.

UNESCO’nun eğitim ve bilim için tavsiye kararları bulunsa da dijital çağda kültür ve miras için henüz bir tavsiye kararı bulunmamaktadır. Yeni bir Tavsiye Kararı bu açığı kapatacak ve halkın kültür mirasını bilme, paylaşma ve geliştirme hakkını koruyarak gelecek nesiller için yaratıcılığı, öğrenmeyi ve bağlantılarını güçlendirecektir.

! Faydaları nelerdir?

Açık miras herkese fayda sağlar: toplumlar kendi hikayelerini anlatabilir; eğitimciler ve araştırmacılar daha zengin kaynaklara sahip olur; sanatçılar ve yaratıcılar yeni ilham kaynakları bulur. Açık erişim aynı zamanda kültür turizmini, yaratıcı endüstrileri ve insani gelişimi beslerken, kültürler arası anlayışı ve toplum direncini güçlendirir.

! Bu çalışma BM ve UNESCO’nun hedefleriyle uyumlu mu?

Evet. UNESCO’nun misyonu, Anayasası’nda da belirtildiği üzere, her zaman bilgi paylaşımını, kültürel korumayı ve insan haklarını desteklemiştir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948) Madde 27(1), herkesin toplumun kültürel yaşamına özgürce katılma ve sanattan yararlanma hakkını teyit etmektedir. TAROCH ayrıca, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SKH) eğitim (SKH 4), yenilikçilik (SKH 9), eşitsizliklerin azaltılması (SKH 10), güçlü kurumlar (SKH 16) ve ortaklıklar (SKH 17) ile ilgili hedeflerini yanı sıra kültür için bağımsız bir hedefi de desteklemektedir.

! UNESCO üyesi devletler, kurumlar veya bireyler bu çalışmaya nasıl dahil olabilir?

Üye Devletler UNESCO standart belirleme sürecinde Açık Miras Beyanını savunabilir ve ulusal politikalarını uyumlu hale getirebilir. Kurumlar uygulamalarını gözden geçirebilir ve Koalisyonla katılabilirler. Bireyler kendi ağları ve toplumları içinde savunuculuk yapabilirler. Bu ivme birlikte, başarılı bir politika değişikliği için gereken siyasi iradeyi oluşturacaktır.